

wegwijzer

Hoe kun je Camino gebruiken?

Je kunt Camino op drie manieren gebruiken:

- + Camino geeft inzicht in de manier van kijken en werken in de antroposofische zorg. Je kunt het gebruiken als een kennismaking met antroposofische zorg voor medewerkers, cliënten en familie. Je kunt dus met je team een stukje lezen uit Camino of een hoofdstuk bespreken
- + Je kunt Camino ook gebruiken om in je teambespreking samen aan het werk te gaan met één van de opdrachten of oefeningen. Dat geeft verdieping in je werk.
- + Je kunt ook een vraag met elkaar onderzoeken. Een vraag van een cliënt of een situatie die zich afspeelt in jouw werksituatie of in jouw team. Je gaat daarbij op zoek naar de onderliggende oorzaak of 'de vraag achter de vraag'.
Onderstaande beschrijving gaat over het werken met een team aan een gezamenlijke onderzoeksvraag met Camino

De voorbereiding: maak afspraken over het onderzoeksproces

Wil je succesvol een onderzoeksproces doen met de werkwijze Camino, dan is het belangrijk om vooraf na te denken over de inrichting van dit proces. Spreek af wie het proces leidt en voorbereidt. Dat kun je ook met z'n tweeën doen. De procesleiders van het onderzoeksproces moeten bekend zijn met de denk- en werkwijze van Camino.

Ook is het belangrijk dat de deelnemers aan het onderzoeksproces (collega's, familie, etc.) kennis nemen van Camino. Je kunt bijvoorbeeld afspreken om vooraf de eerste 3 hoofdstukken te lezen als voorbereiding. Ook kun je afspreken welke vraag je gaat onderzoeken en wie deze vraag voorbereidt.

Start als procesleider met een korte introductie van Camino. Daarbij kun je gebruik maken van het overzicht in hoofdstuk 10 waarin de 4 essenties zijn samengevat. Ook de ordening in hoofdstuk 5 kan daarbij helpen. Het geeft je houvast in het onderzoeken van een vraagstelling vanuit Camino. Zorg dat er voldoende tijd is voor de Camino-bijeenkomsten, zodat de deelnemers ruimte hebben om te luisteren en om actief mee te doen.

Het programma van een eerste bijeenkomst

De opbouw van een eerste bijeenkomst kan er als volgt uitzien:

- Je opent de bijeenkomst met een gedicht of een spreuk. (een moment van aandacht voor de stemming)
- Er is (indien van toepassing) een korte gespreksronde over de eerste 3 hoofdstukken.
- Iemand beschrijft in het kort de casus en de situatie en vertelt zijn vraag. Deelnemers vullen aan met hun eigen waarnemingen en vragen. De volgende vragen zijn helpend om de vraag te verhelderen:
 - o Welk gevoel roept deze vraag bij mij op?
 - o Wanneer, waar en hoe is deze vraag ontstaan?

- Waarom is dit eigenlijk een vraag voor mij/ons en waar botst het mee?
- Wat wil ik uiteindelijk bereiken?

Na deze verdiepende vragen formuleer je met elkaar de onderzoeksvraag. Het is belangrijk om zicht te krijgen op de achterliggende vraag.

- Je geeft een korte introductie over de vier essenties.
- Je kiest met elkaar een essentie om de vraag te onderzoeken en een oefening.
- Je geeft een opdracht mee voor de volgende bijeenkomst. Bijvoorbeeld: ieder leest het hoofdstuk van de afgesproken essentie en gaat aan de slag met de oefening.

Evaluatie na eerste bijeenkomst

De procesleiders evalueren de eerste bijeenkomst en bereiden de volgende bijeenkomst voor. De volgende stappen kunnen hierbij helpend zijn:

- Evalueer de eerste bijeenkomst.
- Denk na over het onderzoeksproces om de gekozen vraagstelling te onderzoeken vanuit Camino. Gebruik daarbij de 5 onderzoeksvragen uit hoofdstuk 5:
 - A. Wat neem ik waar?
 - B. Wat voel ik?
 - C. Wat weet ik?
 - D. Wat doe ik?
 - E. Wat doet het met mij?
- Wat is nodig om de vraagstelling met het team te onderzoeken? Welke kennisbron is helpend om dit vraagstuk te bekijken? Hoe ga je deze verdiepende kennis overbrengen aan dit team in deze situatie? Of kies je ervoor om zonder direct gedeelde kennis vooraf de vraag open te onderzoeken en niet vooraf al een kader aan te reiken?

Het programma van een tweede bijeenkomst -

Je opent de bijeenkomst met een spreuk.

- Eer is een korte terugblik op de vorige bijeenkomst. Wat is onze vraagstelling? Welke essentie hebben we gekozen?
- Geef een korte introductie op de gekozen essentie en wissel uit over dit hoofdstuk en de afgesproken oefening. Gebruik daarbij de 5 onderzoeksvragen uit hoofdstuk 5:
 - A. Wat neem ik waar?
 - B. Wat voel ik?
 - C. Wat weet ik?
 - D. Wat doe ik?
 - E. Wat doet het met mij?
- Neem het team mee in het onderzoeksproces door een stukje kennis over te dragen. Aan de hand van de kennis en door vragen of opdrachten te doen, onderzoek je met elkaar de vraagstelling.
- Reflecteer op de gevonden inzichten en ervaringen. Wat is de betekenis hiervoor, kijkend naar de vraagstelling?
- Maak een afspraak over het vervolg. Je kunt het onderzoeksproces beëindigen en het afronden met afspraken om het in de praktijk verder handen en voeten te geven om het uit te gaan voeren.

Je kunt ook nog een volgende bijeenkomst afspreken. Dan kun je opnieuw een essentie en een oefening kiezen om de vraag verder te onderzoeken.

- (Indien van toepassing) Je geeft opnieuw een opdracht mee voor de volgende bijeenkomst.
- Na laatste bijeenkomst: evalueer met elkaar het onderzoeksproces en bekijk of er nog (nieuwe) vragen zijn om met elkaar te gaan onderzoeken.

Met wie ga je aan de slag?

Camino vraagt borging in de hele organisatie om volledig tot bloei te kunnen komen. Als je aan de slag gaat met Camino, denk er dan ook aan om de teamleider, management, gedragskundige, arts, fysiotherapeut, huishoudelijke hulp en andere betrokkenen te informeren en mee te nemen op de Camino reis. Camino biedt ook een mooi uitgangspunt om met de cliënt en familie samen in gesprek te gaan. Hoe breder Camino in de organisatie met alle betrokkenen wordt opgepakt, hoe meer de antroposofische zorgverlening vorm kan krijgen waarin er een gemeenschappelijke taal wordt gesproken en vanuit dezelfde uitgangspunten wordt gewerkt.